

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4480-14

meddelad i Stockholm den 23 juni 2015

SÖKANDE

1. AA
2. BB

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Socialdepartementet) beslut den 28 maj 2014, S2013/4676/PBB, i fråga om förhandbesked enligt plan- och bygglagen avseende Hasslö 9:171, Garpen, Karlskrona kommun, se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår ansökningen om rättsprövning.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Karlskrona kommun beslutade att lämna AA och BB negativt förhandsbesked avseende nybyggnad av fritidshus på fastigheten Hasslö 9:171. Beslutet motiverades med att platsen, med sin närhet till Bollö skjutfält, har betydelse för riksintresset för totalförsvaret och att lokaliseringen därmed strider mot 3 kap. 9 § miljöbalken.

Länsstyrelsen i Blekinge län avslog AAs och BBs överklagande.

Dok.Id 159944

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
4480-14

Regeringen avslag AAs och BBs överklagande av länsstyrelsens beslut. Enligt regeringen kunde uppförandet av ett nytt fritidshus inte anses lämpligt ur hälsosynpunkt med hänsyn till de bullerstörningar som den militära verksamheten vid skjutfältet ger upphov till. Sökt åtgärd skulle vidare kunna medföra krav på begränsningar av den militära verksamheten och på sikt påtagligt försvåra utnyttjandet av skjutfältet och därmed också påtagligt skada riksintresset. Det allmänna intresset ansågs ha sådan tyngd att det enskilda intresset av att få uppföra ett fritidshus på fastigheten borde stå tillbaka.

YRKANDEN M.M.

AA och BB överklagar regeringens beslut och anför bl.a. följande. År 2003 lämnades positivt förhandsbesked för uppförande av enbostadshus på platsen. I beslutet angavs bl.a. att en byggnad där fick bedömas utgöra en lämplig komplettering av den befintliga bebyggelsen. De köpte fastigheten med det positiva förhandsbeskedet. De valde dock att avvakta med byggnationen. Marknadsvärdet för en tomt vid havet är cirka 300 000 – 400 000 kr. Fastigheten blir värdelös utan bygglov. Förutsättningarna har på kort tid ändrats. Karlskrona kommun och Försvarmakten borde ha varit tydligare med sina planer för Hasslö. De avser att bygga ett litet fritidshus, att vistas i ett par veckor om året. Det kan inte anses vara olämpligt ur hälsosynpunkt. Det negativa förhandsbeskedet är baserat på en mycket grov och osäker bullerdiagnos. Deras fastighet omfattas inte av den del av Hasslö där gällande riktvärden för buller överskrids.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

AA och BB har rubricerat sin skrivelse som ett överklagande. Regeringsbeslut får emellertid inte överklagas. Högsta förvaltningsdomstolen uppfattar i stället skrivelsen som en ansökan om rättsprövning enligt lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut (rättsprövningslagen).

Rättslig reglering m.m.

Enligt 1 § rättsprövningslagen får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 4 § tredje stycket ska det framgå av ansökan vilken rättsregel sökanden anser att beslutet strider mot och vilka omständigheter som åberopas till stöd för detta. Högsta förvaltningsdomstolen ska enligt 7 § upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet rymms inom handlingsfriheten (prop. 1987/88:69 s. 23-25 och 234).

Av 9 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, framgår att om den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd begär det, ska byggnadsnämnden ge ett förhandsbesked i fråga om åtgärden kan tillåtas på den avsedda platsen. I 18 § samma kapitel anges att ett förhandsbesked som innebär att åtgärden kan tillåtas är bindande vid den kommande bygglovsprövningen, om ansökan om bygglov görs inom två år från den dag då förhandsbeskedet vann laga kraft.

Av 2 kap. 1 § PBL framgår att vid prövningen av frågor enligt den lagen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

I 2 § samma kapitel anges att planläggning och prövningen i ärenden om förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas.

Av 2 kap. 5 § första stycket PBL framgår vidare att i ärenden om förhandsbesked enligt den lagen ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet (punkt 1) och möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar (punkt 4).

I 3 kap. 9 § miljöbalken anges att mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

De i målet tillämpliga bestämmelserna är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som de aktuella bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet. Högsta förvaltningsdomstolen kan inte finna att det av omständigheterna klart framgår att regeringens beslut strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Elisabeth Rynning, Inga-Lill Askersjö, Mahmut Baran och Mari Andersson.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Jesper Blomberg.